

Պ. ՖԵՍՈՒՆԻԼԵԱՅՆՍԵՒ ՄԵԼԷ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒ-
թիւնը. — Պ. Ֆ. Ծառաւիշեանը. Վաղեմի հայ
գիրաւանը, պոլսական ասորիք բարբառին թարգ-
մաններէ Սոււնդուկեանցի (Սական Պետրովիչ
էն կեանքաբուժ) խաղը. ազատ թափառման
թիւնն էր, ուր Պ. Ծառաւիշեանն ջանա-
ցած է բոլորովին պոլսացանէ Սոււնդուկեանցի
կովկասեան տնօրէններն ու լիբրու. փորձ
յարդոգած կը թուի մեղք. լիբրու կենդանի է,
չարժկատ, դռնադեղ, Պոլսոյ ոստիկ հայերէ-
անն ճիշդ պատկերէ իր ներկայի կերպը յաւ-
նաբարեքն մեր գրաւանդաւորացեալ աշխ-
տատարակը, ուր, արդէն չանկեան իր չիւթովը,
Տաճկահայրու համար կրկնապէս չանկեան է
եղած՝ Պոլսոյ Զարաթուն կերածուովովը:

ԵՐՈՒՄԱՆԻ ՕՏԵԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Էրեւնսթ Ռեյնանի «Իսրայելի բողոքողին պատմութիւնը» ժապոնատական գործին հայերէն թարգմանութիւնը, զոր մեր աշխատակիցը՝ Երուանդ Օտեան որոշած է հրատարակել պիտի պահի մօտեւ ըոյս տօնելու: Պիտի հրատարակուի պիտի առ պրակ, իւրաքանչիւր պրակով՝ 64 էջէ քաղկացած, արժեւոյթ մէկ ֆրանք: Առաջին պրակը կ'երեւայ քիչ օրէն, եւ կը դըրկուի ահոնց որ փափաք յայտենան այդ հրատարակութեան րաժանորդ գրութեւ: Ահնգը որ կը փափաքին առաջին պրակն ընդունել իրեւն հիմունք կամ բաժանորդ գրութեւ, պէտք է զիմննարգմանել:

ՆՈՐ ԹԵՐԹ ՈՐ. — Ընդունեցանք առաջին
թիւը գրական եւ քաղաքական ամսագիր/թի/
վը որ սկսուած է հրատարակուիլ Բաբ/լղի մէջ,
(«Ժողովուրդին համար») անողոտով :

W U S E U T U P U E

ԱՆԱՅԻՏ

ԱՆԱՀԻՏ կութեանց որոնք հետզհետէ ի լոյս պիտի տեսնեն
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ «ԱՆԱՀԻՏ» ընդհանուր տիպ-
 դասին առկա է Առ ամօմ առ գործունեւոր պիտի

բաղկանան 32 կամ առառաւելն 48 երեսէ : Ապագային , մտադիր ենք , — եթէ մեր միջոցները ներկն , — անոնց ծաւալն ընդարձակել :

Այս առաջին զրբոյիւր այս անգամ բերեւ «Աւնահիւ» յաւեւումս մը պիտի զրկենք մեր նահիւրցողներէ անոնց որ իրենց բաժնեգործը վճարած են՝ մնացեալները զայն պիտի ընդունին՝ երբ բաժնեգործը վճարեն՝ «Աւնահիւ» ըրածստորոշ չեղողներուն համար այդ զրբոյիկին զորն պիտի ըլլայ՝ փրանք։

Ճնշորդ գրքոյկները պիտի զրկուին «Անահիտ» ընթերցողներէն անոնց միայն որ առաջուց գրաւորապէս մեղքի փախաւք յայտնուան յգէհառադարկութեանց չարքը ունենալու։ Մեր բաժնաւորներէն համար այդ գրքոյկները պիտի արժէ 50 սանթիմ (32 էջը), 75 սանթիմ (43 էջը)։ «Անահիտ» բաժանորդ չեղողներուն համար պիտի արժեն 1 ֆրանկ երբ 32 էջէ բաղկանան, եւ 1, 50 երբ 48 էջէ բաղկանան։

Այս շարքին մէջ պիտի դնենք թարգմանութիւններ հին ու նոր զրականութեան հրաշակութեանը, — թարգմտութիւններ վիպակներ, հեքիաթներ, բանաստեղծութիւններ, ընդամաստական, գիտական, պատմական կամ զեղարուեստական ստանձնաթերթիւններ ։

Յառաջիկային, երբ կարենանք աւելի ընդարձակ ծառայ մը տալ զրօրյիններուն, իւրաքանչիւր գործի սկիզբը հեղինակին վրայ կենսադրական ու զննադատական ուսումնասիրութիւն մը պիտի գտնուի :

Կը յուսանք՝ առաջիմ՝ տարին գոնէ 4 գըր-
քով հրատարակել:

Մեր յաջորդ գրքոյկները պիտի պարունակեն գործեր էմիլ Զուլայի, Բոլ Ատանի, Եսքի-լեսի, Ռոնանի, Տանթէի, Շէքսպիրի, ևւն .

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ «ԱՆԱՀԻՏ»-ը պիտի նպաստակ
ուներայ հայ հատարակութեան ճանչցնել օտար
մատենագրութեանց վեհագոյն արտագրու-
թիւնները :

Հեղինակներու եւ գործերու ընտրութեան մէջ, չատ ապաւան եւ չատ լայն ոգիէ մը պիտի առաջնորդուինք . մեր նպատակն է այդ գրքեան լույս տեսնելու մեր ժողովրդին մտաւարական ու բարոյական զատառարակմանը նպաստել, բայց այդ նպատակին իրազեկմանը մէջ տեղացուի անձկամտութիւն մը եւ վեղաբաւորի զմտտութիւն մը դնելէ հնուու պիտի մնանք, պիտի վտարենք այս շարքէն ամէն ինչ որ թեթեւ, սնուող, զոհնչօլէն զուարճալի, անբարոյականօրէն ճարպկորիչ է եւ ամէն ինչ որ մակերեսութեան ժպիտ մը ունի լոկ, վերջապէս մաշկալի հաճոյք մը միայն կ'ազդէ. բայց պիտի տեղ տանք նոյն այն բոլոր գործերուն ու

րոնք արտադրուած են բարձր ու մաքուր ներ-
շնչութեամբ մը, ազնիւ ու խսրտանկ զգացումով
մը, բլլայ ազատութեան երազներ կամ միս-
տիքական զգացման անկեղծ ու հոգեբան շար-
տայայտութիւններ, բարոսացումի ճիշեր կամ
դատնացած ծիծաղի մը հնչիւնը, ցաւի երգ մը
կամ սիրտի գեղօն մը ամէն ինչ որ Գեղեցկու-
թեան սարսուռն ունի իր մէջը, եւ հետեւա-
բար մաքուր է եւ ազնիւ ու բարձրօրէն օգ-
տակար:

Միւսնոյն ասան, պիտի սկսինք հրատարա-
կել հայ հեղինակներու գործերու շարք մը,
«ՀՐԱՏԱՐԱՅԻՐԻԹԻԻՆՔ» (ԱՆԱՀԻՏ) ի համատար-
դումով, շարք որ ՄԱՏՆԱԳԱՐԱՆ «ԱՆԱՀԻՏ» ին
լրացուցիչը պիտի բլլայ:

Այդ շարքին մէջ ի լոյս պիտի ընծայենք
Հայոց հին ժառանգիրներէն ոմանց գործերու
աշխարհաբար թարգմանութիւնները, ժամանա-
կակից գրաղէտներու կարգ մը կարեւոր բայց
մոռուած կամ սպառած գրքերու վերաստղում-
ներ, արդի գրողներու ազդած աշխատութեանց
հաւաքածուներ կամ անտիպ էջերու ամփոփում-
ներ, եւ ուսումնասիրութիւններ Հայոց պատ-
մութեան, արուեստին ու գրականութեան
մասին:

Այս գծուարին ձեռնարկը կը փորձենք, մեր
անձնական համեառ ու մերուն վրայ յենլով,
բայց վստա՛ւ բլլալով միանգամայն որ հասա-
րակութիւնը պիտի գիտնայ գնահատել անոր
օգտակարութիւնը եւ մեղի պիտի չնորհէ իր
աջակցութիւնը՝ զայն ի դուրս հանելու համար
այնպէս ինչպէս կը բաղձանք:

ԷՌՆԵՍԹ ՌԵՆԱՆ

Եւր .

1840-ի վերջը Ռենանի յանձնուեցաւ Իտալիոյ
մէջ հնադիրական պաշտօն մը, Հոն ութը ա-
միս անցուց: Այս ուղեւորութիւնը իրեն հա-
մար նոր կերպարանափոխութեան մը չուկէա-
րեալ, այնքան խորոյ որպէս այն որ իրեն
թողուլ ստուած էր կաթողիկոսութիւնը, Հոն
զգաց թէ կեանքի մէջ ի՛նչ կրնար բլլալ ար-
ուեստին ու գեղեցկութեան զերը: Այս թուա-
կանէն ետքը կը տեսնենք բարոյական գիտակ-
ցութեան եւ գիտական բանապաշտութեան հետ,
երեւակայութեան ու արուեստագէտի խանդին
զարգանալը իր մէջ: Նոյն ժամանակ կը հրա-
պարակէ

ժարի նաեւ. Խիեղեքական վերածնութեան իր
ոսմովարական երազներէն: Դադաքական ղէպ-
քերէն յուսախար եւ իր ճամբորդութեամբը հա-

ԷՌՆԵՍԹ ՌԵՆԱՆ

(Միտուլ Եւրօպէի)

մոգուած մարդկային ընկերութեանց զանազա-
նութեան, կը տեսնէ թէ՛ ընկերական խնդիր-
ներու կնճոռոտութիւնը եւ թէ՛ անոնց համար
առաջարկած միջոցներուն յարաբերական ու
նորոշ հաղաճմամբը: Այդ օրէն սկսեալ, իր
զգացումներն ու զգալափարները իրենց ճոխ դա-
նաղանութեան մէջ վերջնականապէս կազմուե-
ցան. իր համոզումներուն եւ էական հակում-
ներուն մէջ եղան մէկ քանիներ որ արտաքին
ղէպերու աղբեղութեան ասի կամ արտինե-
րու ընթացքին մէջ աւելի զբաղան, բայց
կրնանք ըսել որ այդ թուականէն ետքը նոր
համոզումներ ու նոր հակումներ չստեղծուեցան
իր մէջ: 1850-ին, Ռենան պաշտօն ստացաւ
Ազգային Մասնապարանին մէջ, եւ 1850-56-ին,
միշտ իր քրոջ հետ ապրելով, առաջ տարաւ բա-
նասիրութեան եւ կրօնական պատմութեան ու
սոսնասիրութիւնները: 1852-ին հրատարակեց
«Ավէրօս եւ ավէրօսութիւն» ուր ցոյց կու-
տայ ուղղափառութեան վտանգը որ մահմետա-
կանութեան մէջ կեցուց գիտական ու փիլի-
սոփայական բարեշրջումը: «Սեմական լեզու-
ներու ընդհանուր պատմութիւն»ը երեւցաւ
1855-ին, եւ յաջորդ տարին Արձանագրութեանց
Ակադեմիային անդամ անուանուեցաւ: Միւս-
նոյն ժամանակ «Տէպայ» ի եւ «Ռըվիւ տէ տէօ
Մօն» ի մէջ կը հրատարակէր յօդուածներ ու
րոնք ապա զրքի ձեւով ամփոփեց «Կրօնական
պատմութեան հրատմաստութիւններ» (1857)